

**Varkenshouderij van de heer
J.F.M. van Gisbergen aan
De Gagel 16 te Hooge Mierde**

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

25 maart 2011 / SRE Milieudienst in opdracht van de gemeente Reusel-De Mierden

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De heer van Gisbergen is voornemens zijn varkensbedrijf De Gagel 16 in Hooge Mierde uit te breiden. In de nieuwe situatie worden de volgende wijzigingen/uitbreidingen gerealiseerd:

- in stal 3 worden 160 opfokzeugen gehouden in plaats van 720 gespeende biggen;
- in stal 4 en 5 worden 92 kraamzeugen gehouden in plaats van 112 kraamzeugen;
- stal 8 wordt voorzien van een gecombineerde luchtwasser (85% emissiereductie);
- twee afdelingen van stal 9 worden aangesloten op de luchtwasser van stal 10;
- in de nieuw te bouwen stal 10 worden 10.752 gespeende biggen gehouden, waarbij de stal wordt aangesloten op een gecombineerde luchtwasser (85% ammoniakemissiereductie);
- in en nieuw te bouwen stal 11 worden 1.780 gaste- en dragende zeugen, 512 kraamzeugen en 6 dekberen gehouden, waarbij de stal wordt aangesloten op een gecombineerde luchtwasser (85% ammoniakemissiereductie).

Hiervoor is op 30 september 2010 bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Reusel-De Mierden, een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd. De activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd heeft betrekking op de realisatie van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren met 2.292 dierplaatsen voor zeugen. Dit leidt tot een overschrijding van de drempelwaarde van onderdeel C van de bijlage van het Besluit milieueffectrapportage. Dit betekent dat voorafgaand aan het in behandeling kunnen nemen van een aanvraag om milieuvergunning een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld. Omdat bij de aanvraag om milieuvergunning geen MER was gevraagd, is de aanvraag om milieuvergunning op 8 december 2010 door de gemeente Reusel-De Mierden buiten behandeling gelaten.

Op 2 november 2010 is een schrijven bij de gemeente Reusel-De Mierden ingekomen, welke beschouwd kan worden als een mededeling in het kader van de m.e.r.-procedure. Op 25 januari 2011 is een aanvulling op de mededeling ingekomen. Dit betreft een onderbouwing waaruit blijkt dat middels het initiatief aan het gestelde in de Verordening Stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant kan worden voldaan.

Op 2 maart 2011 is een melding op grond van de Verordening Stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant (verder: verordening) ingediend. Deze melding wijkt enigszins af van de reeds aangeleverde onderbouwing. Dit betreft de dieraantallen in de stallen 9 en 10. Daarnaast worden in de stallen 8a, 8b en 9 twee emissiearme huisvestingssystemen gecombineerd. In de melding is derhalve een gecorrigeerde ammoniakemissiefactor toegepast. Navraag bij mevrouw V. Bax, werkzaam bij de Provincie Noord-Brabant, wijst uit dat de melding onvolledig is en op diverse punten moet worden aangevuld. Indien de melding op correcte wijze wordt aangevuld, kan aan de verordening worden voldaan. In dat geval is een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 niet noodzakelijk. Er kan zodoende worden volstaan met het doorlopen van een beperkte procedure van milieueffectrapportage. Hierbij wordt opgemerkt dat indien blijkt dat voor de gevraagde activiteiten niet aan de verordening kan worden voldaan, alsnog de uitgebreide procedure doorlopen moet worden.

Daarnaast willen we er op wijzen dat indien de MER niet overeen stemt met de melding in het kader van de verordening u het risico loopt dat voor het initiatief wel een omgevingsvergunning kan worden verleend, maar dat het initiatief niet aan het gestelde in de verordening kan voldoen en dat het initiatief hierdoor uiteindelijk niet gerealiseerd kan worden.

In dit richtlijnenadvies geeft de gemeente Reusel-De Mierden aan welke informatie het MER moet bevatten. De gemeente Reusel-De Mierden beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER voldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als in ieder geval de volgende informatie is opgenomen:

- de gevolgen van het voornemen voor kwetsbare natuur, zoals de in Nederland gelegen Natura 2000-gebieden 'Kempenland West' en 'Leenderbos, Groote Heide en De Plateux', de dichtstbijzijnde Belgische Natura 2000 gebieden 'de Ronde Put', 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout', 'Valleigebied van de Kleine Nete' en 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout', de beschermde natuurmonumenten 'Zwartven' en 'Mispelendse en Neterselse Heide' en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), met name de effecten door de toekomstige emissie en depositie van verzurende en vermestende stoffen door het bedrijf;
- de geuremissie van het bedrijf en de invloed daarvan op de geurhinder in de omgeving, hierbij dient ook het cumulatieve effect te worden beschouwd;
- de fijn stofemissie van het bedrijf en de bijdrage ervan aan de fijn stofconcentratie in de directe omgeving, hierbij dient ook het cumulatieve effect te worden beschouwd.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is van belang dat het MER bevat:

- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van een duidelijke schaal en legenda. Op het kaartmateriaal moeten in ieder geval kwetsbare natuurgebieden en gevoelige objecten voor geur en fijn stof aangegeven zijn. Geef ook helder topografische namen en de afstanden van de gebieden en objecten tot het bedrijf aan;
- een heldere vergelijking van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methodiek en detailniveau.

2. ACHTERGRONDEN

2.1 Probleemstelling en doel

Schets in het MER de voorgenomen aanpassingen en uitbreiding van het bedrijf. Hierbij dient te worden aangegeven wat het doel van het plan is en moet worden onderbouwd waarom de voorgestelde aanpassingen goed bij dit doel aansluiten.

2.2 Wettelijk kader en beleidskader

Er wordt geadviseerd onderstaande beleidskaders en wet- en regelgeving expliciet in het MER te behandelen:

- het Besluit omgevingsrecht (Bor);
- de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz);
- de cultuurhistorische waardenkaart;
- de aardkundige waardenkaart;
- de Flora- en Faunawet;
- de Waterwet;
- de Meststoffenwet in verband met het Uitvoeringsbesluit betreffende de opslagcapaciteit voor mest;
- de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB);
- de geurverordening van de gemeente Reusel-De Mierden;
- de Nota industrielaai van de gemeente Reusel-De Mierden;
- het Besluit van 7 juli 1994, houdende regels ter zake van het houden en huisvesten van varkens (Varkensbesluit);
- de provinciale streek- en milieuplannen;
- de Verordening Stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant;
- het Bestemmingsplan Buitengebied 2009 van de gemeente Reusel-De Mierden;
- de Verordening Ruimte van de Provincie Noord-Brabant. De Verordening ruimte fase 1 is per 1 juni 2010 in werking getreden. Daarnaast dient ook al toetsing plaats te vinden aan de Verordening ruimte fase 2, welke reeds in ontwerp is vastgesteld.

In het MER moeten de consequenties en randvoorwaarden die voortkomen uit deze wettelijk kaders worden uitgewerkt.

2.3 Te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over een aanvraag om omgevingsvergunning. Op 30 september 2010 is een aanvraag om milieuvergunning bij het bevoegd gezag, de gemeente Reusel-De Mierden, ingediend. De aanvraag is ingediend voor 1 oktober 2010, de datum waarop de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking is getreden. De aanvraag om milieuvergunning is echter buiten behandeling gelaten vanwege het ontbreken van een MER. Bij het MER dient een aanvraag om omgevingsvergunning, voor de onderdelen inrichting en bouw te worden gevoegd. Voor de realisatie van de stallen 10 en 11 is reeds een bouwvergunning 1^e fase verleend.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Inleiding

In het MER moet een beschrijving worden gegeven van het voorgenomen plan. Daarnaast moet het voorkeursalternatief en de andere alternatieven worden beschreven, voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Hierbij wordt opgemerkt dat het per 1 juli 2010 (inwerkingtreding Wet modernisering m.e.r.) geen wettelijk inhoudsvereiste is om een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) op te nemen in het MER. Wel dienen nog steeds alle redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven beschreven te worden, waaronder milieuvriendelijke alternatieven.

Geef daarnaast een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied, waarin bebouwing en (onder andere ecologisch) gevoelige gebieden opgenomen zijn.

3.2 Voornemen

Ga bij de beschrijving van het voornemen systematisch in op:

- het aantal te realiseren dierplaatsen en het aantal te houden dieren;
- de uitvoering van het voornemen inclusief beschikbare oppervlakten per dier en leefoppervlaktenormen, rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving (Varkensbesluit) en het gekozen voersysteem;
- de stallen, inrichting en installaties door middel van een duidelijke tekening, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moeten de geïmplementeerde codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) aangegeven worden, alsmede het BWL- of Groen Label-nummer. Geef daarbij aan uit welke regeling het Rav-nummer komt. Houdt tevens rekening met het gecombineerd toepassen van emissiearme huisvestingsystemen (gebruik juiste emissiefactoren);
- de wijze waarop de dieren worden gevoerd. Hierbij dienen ook de andere voedercomponenten (bijproducten), welke naast mengvoer, worden aangevoerd en verwerkt te worden betrokken. Ten aanzien van de bijproducten dient de opslagcapaciteit per product te worden vermeld, alsmede de hoeveelheid van de diverse bijproducten, welke per jaar binnen het bedrijf worden verwerkt;
- de plaatsing en hoogte van de emissiepunten en de dimensionering van de luchtwassystemen, in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Geef de milieuvoor- en -nadelen van de te overwegen systemen;
- de uittreedsnelheden van de ventilatielucht waarmee wordt gerekend in de verspreidingsmodellen voor de emissiepunten van de stallen. Geef tevens aan wat de uittreedsnelheden zijn bij maximale ventilatie, indien gebruik wordt gemaakt van centrale afzuiging. Geef dan bovendien aan hoe deze snelheden worden gerealiseerd op basis van een weerstandsberekening van het gehele ventilatiesysteem in samenhang met de capaciteit van de ventilator(en). Licht in het MER toe van welke diameter en uittreedsnelheid gebruik wordt gemaakt bij de doorrekening van de verschillende alternatieven. Zorg dat de waarden consistent zijn met de waarden afkomstig van de leveranciersgegevens en eventuele plattegrondtekeningen. In de verschillende berekeningen dient te worden uitgegaan van dezelfde parameters.

Geef een overzicht van de beoogde fasering en planning.

3.3 Referentiesituatie

Geef een beschrijving van de referentiesituatie waarmee de alternatieven worden vergeleken. De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Onder de autonome ontwikkeling wordt de toekomstige ontwikkeling van het milieu verstaan, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Deze toekomstige milieusituatie bestaat uit de ontwikkeling van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten in het studiegebied waarover al is besloten.

Gebruik voor de referentiesituatie de vergunde situatie d.d. 12 oktober 2010.

3.4 Alternatieven

Per alternatief dient te worden aangegeven welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische haalbaarheid.

Geef aan of de verschillende alternatieven kunnen voldoen aan de eisen van vigerende wet- en regelgeving. Een belangrijke eis uit de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT) worden toegepast. Houd bij het bepalen van de BBT rekening met de informatiedocumenten over BBT, zoals opgenomen in de bijlage van de Regeling aanwijzing BBT-documenten (BREF). Het kan vereist zijn om verder te gaan dan BBT, wanneer bijvoorbeeld uit de omgevingstoets blijkt dat lokale kenmerken dit vereisen, of wanneer er een minimalisatieplicht bestaat. Beoordeel in het MER of dit aan de orde is. Werk, indien dat het geval is, in het MER uit hoe voldaan kan worden aan deze extra vereisten.

Hoewel geen verplicht onderdeel voor het MER, wordt geadviseerd inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven. Dit geeft meer inzicht in de haalbaarheid van de alternatieven.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Algemene opmerkingen

Doel van de vergelijking van alternatieven op milieuaspecten is inzicht te geven in de essentiële punten waarop, dan wel de mate waarin, de positieve en negatieve effecten van de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid.

Geef van de verschillende alternatieven kwantitatief en/of kwalitatief het effect aan op verzurende en vermestende stoffen, geur, fijn stof en geluid. Breng daarbij niet alleen de effecten in beeld van de stallen, maar ook van eventuele toepassing van voerinstallaties en eventuele andere bedrijfsonderdelen.

4.2 Natuur, vermessing en verzuring

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen de voorgenomen activiteit kan hebben voor de natuur. Beschrijf of er naast de natuur met een beschermde status (zie hieronder gebiedsbescherming en soortenbescherming) ook andere waardevolle natuur voorkomt in de nabijheid van het bedrijf. Geef aan of het bedrijf naast de natuureffecten door verzurende en vermestende emissies nog andere natuureffecten kan hebben, zoals verstoring of verdroging.

Gebiedsbescherming

In het MER moet inzichtelijk worden gemaakt dat het project aan de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant (verder: verordening) kan voldoen. Hiervoor is reeds een onderbouwing melding in het kader van de verordening stikstof ingediend. Op 2 maart 2011 is een melding op grond van de verordening bij de Provincie Noord-Brabant ingediend. Deze melding wijkt enigszins af van de reeds aangeleverde onderbouwing. Dit betreft de dieraantallen in de stallen 9 en 10. Daarnaast worden in de stallen 8a, 8b en 9 twee emissiearme huisvestingssystemen gecombineerd. In de melding is derhalve een gecorrigeerde ammoniakemissiefactor toegepast, terwijl dit in de onderbouwing niet het geval is. Navraag bij mevrouw V. Bax, werkzaam bij de Provincie Noord-Brabant, wijst uit dat de melding onvolledig is en op diverse punten moet worden aangevuld. Indien de melding op correcte wijze wordt aangevuld, kan aan de verordening worden voldaan.

Een passende beoordeling moet gemaakt worden als significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (in cumulatie met andere plannen of projecten) niet kunnen worden uitgesloten. Indien het project voldoet aan de Verordening Stikstof en Natura 2000 is een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 niet noodzakelijk.

Er is sprake van een toename in stikstofdepositie ten opzichte de referentiesituatie (7 december 2004). Deze toename moet gesaldeerd worden middels de daarvoor ingerichte depositiebank. Op voorhand kan niet worden verzekerd dat er voldoende salderingsruimte in de depositiebank is. Daarnaast wordt er momenteel een pas op de plaats gemaakt met salderen op basis van de verordening. De provincie controleert de komende tijd alle milieuvergunningen die in de depositiebank zitten. Tijdens deze periode van controle wordt er niet gesaldeerd via de depositiebank. Indien saldering niet mogelijk blijkt, vanwege ruimtegebrek in de salderingsbank, kan het voorgenomen initiatief niet op deze manier worden gerealiseerd en zal dus zodanig moeten worden aangepast dat wel aan de verordening kan worden voldaan. Eventuele milieugevolgen voor een aangepast initiatief zijn dan niet in het MER beschreven, waardoor de m.e.r.-procedure mogelijk opnieuw moet worden doorlopen. Om dit te voorkomen, verdient het de voorkeur om in het MER een extra alternatief mee te nemen, waarbij er geen toename van stikstofdepositie is ten opzichte van de referentiesituatie (7 december 2004).

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het projectgebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Geurhinder

Beschrijf in het MER:

- de geurbelasting op de gevoelige objecten in odour units per kubieke meter lucht. Doe dit volgens de in de Regeling geurhinder en veehouderij aangegeven rekenmethode. Getoetst dient te worden of kan worden voldaan aan de normen voor geurconcentratie en minimale afstanden die volgen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De gemeente Reusel-De Mierden heeft in een verordening volgens artikel 6 Wgv diverse afwijkende waarden vastgesteld. Zodoende dient er ook te worden getoetst op de dichtstbijzijnde geurgevoelige objecten, gelegen in de woonkernen Reusel en Hooge Mierde en de bufferzone van 500 meter rondom de woonkern Reusel;
- voeg met toepassing van artikel 3, lid 4 (overbelaste situaties) van de Wgv een duidelijke berekening toe van de wijze waarop de 50%-regeling is toegepast. Hierbij dient ook een duidelijke omschrijving van de toegepaste geurbelastingreducerende maatregelen te worden bijgevoegd;
- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen;
- de hoeveelheid en de keuze van het soort voer (zoals natte of droge bijproducten).

Voer, gezien de omvang van het initiatief en de nabijheid van omliggende woningen cumulatieve geurberekeningen uit.

Betrek bij de vaststelling van de achtergrondbelasting van geurhinder de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief en die nieuwe veehouderij-initiatieven waarvan de omvang en de locatie (bij benadering) bekend is. Er wordt geadviseerd om bij de uitwerking van de cumulatieve geurhinder gebruik te maken van bijlagen 6 en 7 van de "Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij".

4.4 Luchtkwaliteit

Vergelijking van alternatieven

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken, is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van in het bijzonder fijn stof (PM10) te beschrijven, ook onder de grenswaarden. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. Vanwege de heersende problematiek ten aanzien van fijn stof en het feit dat intensieve veehouderijen een belangrijke bron van fijn stof zijn, wordt fijn stof met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit de Wet milieubeheer moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen.

Laat zien welke alternatieven en mitigerende maatregelen mogelijk zijn om fijn stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de luchtkwaliteit te verbeteren.

Toetsing aan wettelijke eisen

Momenteel maakt geen enkele intensieve veehouderij als 'in betekenende mate' - project onderdeel uit van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Maak, indien het initiatief zich wel als 'in betekenende mate' kwalificeert, aannemelijk dat met het voornemen wordt voldaan aan de luchtkwaliteitseisen opgenomen in de Wet milieubeheer, of geef aan hoe het betreffende voornemen is aangemeld in het NSL.

In mei 2010 is de definitieve 'Handreiking fijn stof en veehouderijen' gepubliceerd. In deze handreiking worden richtlijnen gegeven wanneer een uitbreiding of oprichting van een agrarisch bedrijf als NIBM kan worden beschouwd. Indien het initiatief zich als 'niet in betekenende mate' kwalificeert, dient op grond van deze handreiking aannemelijk te worden gemaakt dat de toename van de concentratie minder dan 3% van de grenswaarde bedraagt.

4.5 Overige aspecten

4.5.1 Geluid

Breng in het MER de geluidsbelasting voor het voornemen in beeld, toets aan geldende wet- en regelgeving en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij minimaal in op:

- de geluidsemissies en -inmissies (op geluidgevoelige bestemmingen) voor de dag-, avond-, en nachtperiode, voor de representatieve bedrijfssituatie, inclusief regelmatig terugkerende geluidspieken, zoals het laden of lossen van varkens, voer of mest;
- de geluidsbelasting vanwege het (extra) vrachtverkeer dat gerelateerd is aan de inrichting. Geef daartoe een kwalitatieve beschrijving van de geluidsbelasting in de dag-, avond-, en nachtperiode op het wegennet in de directe omgeving van de inrichting en de bijdrage van de inrichting hieraan. Ga ook in op afwijkende situaties, door bijvoorbeeld seizoensdrukke en piekmomenten. Voer deze beschrijving kwantitatief uit, wanneer een knelpunt kan ontstaan voor omliggende woningen. Dit is aan de orde wanneer woningen zich vlakbij de in- of uitrit van het bedrijf bevinden.

4.5.2 Klimaat en Energie

Geef aan in hoeverre de uitstoot van broeikasgassen kan worden geminimaliseerd. Betrek hierbij naast onderstaande aspecten rond energieverbruik in ieder geval CO₂-zuinig bouwen, aanpassingen in voer ten behoeve van een reductie in methaanemissie en de wijze en duur van de mestopslag.

Geef in het MER in hoofdlijnen de energiehuishouding voor het voornemen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier. Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en eventueel te nemen energiebesparende maatregelen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht.

Bepaal bij hoge luchtsnelheden van de uit de stallen uittredende ventilatielucht het daarmee samenhangende energieverbruik.

4.5.3 Veiligheid en gezondheid

Breng de effecten van het voornemen op de veiligheid en gezondheid in beeld. Gebruik hierbij de informatie die is weergegeven in het factsheet: Gezondheid in m.e.r., welke is uitgegeven door de Commissie voor de milieueffectrapportage. Dit factsheet is als bijlage aan dit richtlijnenadvies toegevoegd.

Geef zo goed mogelijk de kans weer op, en de aard van, calamiteiten en storingen die tot milieu- of dierenwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf ook de te nemen maatregelen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

Beschrijf in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen, zoals o.a. MRSA, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

4.5.3 *Veewetziekten*

Geef aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld ten gevolge van veewetziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen worden genomen om binnen het bedrijf dieropvang te realiseren. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen, ook door de eventuele noodzaak om mest langer op te slaan.

4.5.4 *Water en bodem*

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem via bijvoorbeeld een watertoets in beeld.

Besteed daarbij aandacht aan:

- de waterbalans van de bedrijfsmatige processen (bedrijfswatersysteem);
- de waterhuishouding van het hele projectgebied (hemelwatersysteem);
- de maatregelen om verontreiniging van grond- en oppervlaktewater te voorkomen;
- de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers;
- de onttrekking van grondwater tijdens de bouw van de stallen. Breng de mogelijke consequenties voor de waterhuishouding in beeld.

Geef in dit verband ook aan hoe en hoeveel water via een eigen bron wordt gewonnen en wat dit betekent voor de grondwaterstand. Geef aan hoe reinigings-, spoel- en regenwater worden opgeslagen en afgevoerd.

Geef daarnaast aan hoe verspreiding van relevante aanwezige schadelijke stoffen via de bodem voorkomen wordt. Bespreek daarbij in ieder geval de opslag en verwerking van het spuiwater (de wijze van verwerking/afvoer en de hoeveelheid water) ten behoeve van de gecombineerde luchtwassers.

4.5.5 *Landschap en Cultuurhistorie*

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen. Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten. Indien er mogelijk archeologische waarden aanwezig zijn, dient dit door middel van inventariserend veldonderzoek verder in beeld te worden gebracht. Beschrijf indien aanwezig hoe effecten op archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen of beperkt zullen worden.

Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting optimaal landschappelijk kan worden ingepast. Geadviseerd wordt in het MER een visualisatie van het toekomstige bedrijf op te nemen.

4.5.6 *Directe ammoniakschade*

Geef in het MER aan hoe directe ammoniakschade door de uitstoot van ammoniak op gevoelige gewasgroepen (kasteelt, fruitteelt en boomkwekerij) wordt verkomen. Hierbij dient te worden ingegaan op de afstand van de gevel van de stallen tot in de directe omgeving gelegen gevoelige gewasgroepen. Hierbij dient tevens inzichtelijk te worden gemaakt welke gewasgroepen dit betreft.

5 VORM EN PRESENTATIE

Om de onderlinge vergelijking van alternatieven te verduidelijken, wordt geadviseerd om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn, zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet op dezelfde wijze en met het zelfde detailniveau plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Verder wordt aanbevolen om:

- gebruik te maken van de in bijlage 1 bijgevoegde 'format' voor de hoofdstukindeling van de MER voor een intensieve veehouderij;
- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdttekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen.

6 OVERIGE PUNTEN

Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit over de omgevingsvergunning aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden. Dit dient om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling om in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek op te nemen. Er bestaat een sterke koppeling tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de gemeente Reusel-De Mierden geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: 'FORMAT' HOOFDSTUKINDELING VOOR EEN MER VOOR EEN INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

SAMENVATTING

- 1 INLEIDING
 - 1.1 AANLEIDING
 - 1.2 DOEL VAN DE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE
 - 1.3 INDELING VAN HET MER, LEESWIJZER
- 2 PROBLEMATIEK EN DOELSTELLING
 - 2.1 DOEL VAN DE VOorgenomen ACTIVITEIT
 - 2.2 PLANNING
- 3 BESLUITEN EN RANDVOORWAARDEN
 - 3.1 TE NEMEN BESLUITEN
 - 3.2 BELEIDSASPECTEN
 - 3.2.1 Internationaal
 - 3.2.2 Nationaal
 - 3.2.3 Provinciaal
 - 3.2.4 Gemeentelijk
 - 3.2.5 Waterschappen/Rijkswaterstaat
- 4 BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN AUTONOME ONTWIKKELING
 - 4.1 INLEIDING
 - 4.2 BESTAANDE INRICHTING EN/ OF BESTAANDE SITUATIE
 - 4.2.1 VAN KRACHT ZIJNDE (OMGEVINGS)VERGUNNING(EN)
 - 4.2.2 BESCHRIJVING BESTAANDE INRICHTING EN VOORZIENINGEN
 - 4.4 NATUUR
 - 4.4.1 Natura-2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten
 - 4.4.2 Ecologische hoofdstructuur (EHS)
 - 4.4.3 Zeer kwetsbare gebieden Wet ammoniak en veehouderij
 - 4.4.4 Natuurgebieden in het streekplan
 - 4.5 FLORA- EN FAUNA
 - 4.6 LANDSCHAP
 - 4.7 AARDKUNDIGE WAARDEN EN CULTUREEL ERFGOED
 - 4.8 BESCHRIJVING VAN DE RELEVANTE MILIEUASPECTEN
 - 4.8.1 Ammoniak
 - 4.8.2 Geur
 - 4.8.3 Bodem
 - 4.8.4 Grond- en oppervlaktewater
 - 4.8.5 Geluid
 - 4.8.6 Luchtkwaliteit
 - 4.8.7 Energie
 - 4.8.8 Externe veiligheid
- 5 VOorgenomen ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN
 - 5.1 INLEIDING
 - 5.2 DE VOorgenomen ACTIVITEIT
 - 5.2.1 Algemeen
 - 5.2.2 Het houden van vleesvarkens
 - 5.2.3 Welzijn en diergezondheid
 - 5.2.5 Klimaatregeling, ventilatie en luchtwassers

- 5.2.7 Energie
- 5.2.8 Opslag en bodem
- 5.2.9 Grond- en oppervlaktewater
- 5.2.10 Afval en afvalwater
- 5.2.11 Geluid en verkeer
- 5.2.12 Luchtkwaliteit
- 5.2.13 Landschappelijke inpassing
- 5.2.14 Externe veiligheid
- 5.2.15 Calamiteiten
- 5.2.16 Registratie
- 5.3 ALTERNATIEF 1
- 5.4 ALTERNATIEF 2
- 5.5 ALTERNATIEF

6 VERWACHTE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

- 6.1 VOORGENOMEN ACTIVITEIT
 - 6.1.1 Aantal dieren en huisvestingssystemen
 - 6.1.2 IPPC-richtlijn
 - 6.1.3 Ammoniak
 - 6.1.4 Natuur
 - 6.1.5 Geur
 - 6.1.6 Luchtkwaliteit
 - 6.1.7 Geluid en verkeer
 - 6.1.8 Landschap
 - 6.1.9 Bodem
 - 6.1.10 Afval en afvalwater
 - 6.1.11 Grond- en oppervlaktewater
 - 6.1.12 Energie
 - 6.1.13 Externe veiligheid
 - 6.1.14 Calamiteiten
 - 6.1.16 Kosten
 - 6.1.17 Conclusie milieueffecten voorgenomen activiteit
- 6.2 ALTERNATIEF 1
 - 6.2.1 Etc, dezelfde paragraaafindeling als bij 6.1
 - 6.2.17 Conclusie milieueffecten alternatief 1
- 6.3 ALTERNATIEF 2
 - 6.3.1 Etc, dezelfde paragraaafindeling als bij 6.1
 - 6.3.17 Conclusie milieueffecten alternatief 2
- 6.4 ALTERNATIEF
 - 6.4.1 Etc, dezelfde paragraaafindeling als bij 6.1
 - 6.4.17 Conclusie milieueffecten alternatief

7 VERGELIJKING VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN

- 7.1 ALGEMEEN
- 7.2 AMMONIAK
- 7.3 NATUUR
- 7.4 GEUR
- 7.5 ENERGIE
- 7.6 AFVAL
- 7.7 GROND- EN OPPERVLAKEWATER
- 7.8 BEDRIJFSVOERING EN KOSTEN
- 7.9 CONCLUSIE VERGELIJKING VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

- 8 KEUZE VOOR AANVRAAG OMGEVINGSVERGUNNING
- 9 LEEMTE IN KENNIS
 - 9.1 INLEIDING
 - 9.2 LEEMTE IN KENNIS EN GEVOLGEN VOOR DE BESLUITVORMING
- 10 MONITORING EN EVALUATIE
 - 10.1 INLEIDING
 - 10.2 EVALUATIEONDERWERPEN
- 11 VERKLARENDE WOORDENLIJST
- 12 LITERATUURLIJST

NB: Het hoofdstuk Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) vervalt per 1 juli 2010 en is derhalve hierboven niet meer opgenomen.

